

MAREK ANTONI RAMCZYK

ATR w Bydgoszczy

WPŁYW BADAŃ NAUKOWYCH Z ZAKRESU OCHRONY ŚRODOWISKA NA ROZWÓJ KADRY NAUCZYCIELSKIEJ

Badania naukowe - obok dydaktyki i wychowania - stanowią podstawową funkcję każdej jednostki organizacyjnej szkoły wyższej. Realizowane są one zazwyczaj przez nauczycieli akademickich przy dużym udziale: pracowników naukowo-technicznych, inżynieryjno-technicznych, administracyjno-ekonomicznych, pracowników obsługi, robotników i studentów. Osobną grupę stanowią pracownicy spoza Uczelni. O ile pierwsza grupa pracowników biorących udział w badaniach naukowych decyduje o poziomie naukowym i obliczu danej jednostki uczelnianej, o tyle udział drugiej grupy pracowników w pracach badawczych ma często charakter pomocniczo-laboratoryjny. Stąd też badania naukowe stanowią ważny czynnik rozwoju przede wszystkim kadry nauczycieli akademickich.

Poważny wzrost skażenia środowiska naturalnego przez działalność człowieka jest wynikiem technicznej cywilizacji, która z każdym rokiem coraz bardziej wkracza w nasze życie. Problemy związane z ochroną środowiska człowieka są już w naszym społeczeństwie mocno spopularyzowane, ale nie do końca poznane. Z tego względu konieczny jest rozwój badań naukowych o charakterze podstawowym, rozwojowym i wdrożeniowym zarówno w ujęciu resortowym, jak i regionalnym (lokalnym). Osobnym wyzwaniem o kapitalnym znaczeniu jest rozważenie możliwości stworzenia tzw. badań naukowych o charakterze wyprzedzającym, mających na celu specyfikację problemów badawczych do rozpracowania w najbliższej przyszłości.

Szeroka gama różnych problemów badawczych sprzyja rozwojowi naukowemu kadry nauczycieli. Jest to jednak stwierdzenie o zabarwieniu potencjalnym. Wiadomo bowiem, że realizowanie badań naukowych przez daną jednostkę uczelnianą powinno rozwijać naukowo jej pracowników, lecz nie ma pewności jak wygląda powyższy problem w praktyce życia naukowego. Stąd też niniejszy komunikat naukowy ma dać odpowiedź: jak badania naukowe realizowane w konkretnej jednostce organizacyjnej uczelni (w Międzywydziałowym Zakładzie Kształtowania i Ochrony Środowiska Człowieka Akademii Techniczno-Rolniczej w Bydgoszczy) wpływają na rozwój kadry nauczycieli.

MZKiOŚCz ATR w Bydgoszczy w latach 1982-1985 brał udział w realizacji Programu Rządowego PR-7 w terminie 07.06.09.03.01 "Wykorzystanie metod modelowania matematycznego dla oceny chłonności i opisów przemiany jakości wód zachodzących w wodach stojących ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb ich ochrony przed zanieczyszczeniem oraz kierunków rekultywacji", natomiast od 1986 r. realizuje następujące tematy badawcze:

1. Ocena przemian jakości wód i ich wpływ na gospodarkę rybacką zlewni rolniczej w warunkach pogarszającego się stanu środowiska, W: Resortowy Program Badań Rozwojowych PR-II-20
2. "Prognoza zmian jakości wód stojących do 2000 roku opracowana za pomocą modelu ekonometrycznego na przykładzie jeziora Żnińskie Duże", W: Centralny Program Badań Rozwojowych 10.8.;

3. "Wykorzystanie metod modelowania ekonometrycznego dla określenia stopnia degradacji środowiska naturalnego regionu Chojnicko-Tucholskiego, W: Centralny Program Badań Resortowych 04.10.

Udział w powyższych tematach badawczych z ogólną prawidłowością powinien gwarantować należyty rozwój kadry nauczycieli akademickich MZKiOŚCz. W opinii Komisji ds. Badań Naukowych Międzywydziałowego Zakładu Kształtowania i Ochrony Środowiska Człowieka wpływ badań naukowych na rozwój naukowy pracowników należy ocenić bardzo pozytywnie. Ciąg prac badawczych przyczynił się bowiem do realizacji trzech prac habilitacyjnych (z których dwie będą ukończone w 1988 r.) oraz wszczęcia czterech rozpraw doktorskich (wśród których dwie są na ukończeniu). Zważywszy na krótki czas funkcjonowania Zakładu i stosunkowo niedługi udział w badaniach naukowych postęp naukowy jego kadry jest widoczny. Niezależnie od prac habilitacyjnych i doktorskich pracownicy naukowcy Zakładu rozwijają się publikując prace w periodykach specjalistycznych, biorąc udział w specjalistycznych konferencjach, sympozjach i naradach naukowych i doskonaląc umiejętności na stażach naukowych.

Komisja ds. Badań Naukowych MZKiOŚCz ATR w Bydgoszczy stwierdziła, że czynnikiem decydującym o natężeniu i kierunkach rozwoju naukowego są: aspiracje naukowe, oryginalność problemu badawczego, możliwość publikacji, chęć konfrontacji wyników badań z ośrodkami zagranicznymi i nowoczesna baza badawcza Zakładu.

Komisja ds. Badań Naukowych Zakładu wyraziła również przekonanie, że rozszerzenie badań naukowych przyczyni się do przyspieszenia rozwoju kadry nauczycielskiej. W ślad za tym, Kierownictwo Zakładu otrzymało oferty realizacji czterech regionalnych tematów badawczych, a mianowicie: 1) "Kompleksowe badanie jeziora Piaseczno" (park krajobrazowy); 2) "Dokumentacja dotycząca jeziora Cichego" (rezerwat przyrody); 3) "Opracowanie modelu strefy ochronnej ujęcia wody dla Bydgoszczy" i 4) "Prowadzenie bieżących badań jeziora Głębołek". Należy przypuszczać więc, że realizacja tych tematów przyczyni się do dalszego rozwoju naukowego Zakładu.

Reasumując niniejsze doniesienia naukowe z całą pewnością można stwierdzić, że w przypadku badań naukowych realizowanych przez Międzywydziałowy Zakład Kształtowania i Ochrony Środowiska Człowieka Akademii Techniczno-Rolniczej w Bydgoszczy przyczyniają się one do szybkiego rozwoju naukowego kadry nauczycieli akademickich. Zależy to jednak od przemysłowej polityki badawczej tej jednostki organizacyjnej.

Taki wynik wpływu prac badawczych na rozwój kadry naukowej przynosi korzyści zarówno dla Zakładu i Uczelni, jak i regionu oraz całej makrosfery ochrony środowiska człowieka.